

De bijzondere commissie waaraan dit wetsontwerp is toegewezen heeft naar aanleiding van de memorie van antwoord nog aandacht besteed aan een aantal punten welke tijdens het op 28 januari 1971 gehouden mondeling overleg niet meer aan de orde kwamen.

Artikelen 171, 174 en 176 Boek 1 B.W. Vanuit de commissie is de vraag gerezen of de bepaling volgens welke een scheiding van tafel en bed door de verzoening van de echtgenoten van rechtswege eindigt met herleving van alle gevolgen van het huwelijk alsof er geen scheiding van tafel en bed had plaatsgehad (art. 174 Boek 1 B.W.) niet in zoverre bezwaarlijk is dat men er straks een al of niet chicaneus verweer aan kan ontleen tegen een door de wederpartij ingestelde vordering tot ontbinding na scheiding van tafel en bed (art. 176 Boek 1 B.W.). Verdient het daarom geen aanbeveling de in artikel 171 Boek 1 B.W. bedoelde inschrijving ook tussen partijen te laten gelden en een verzoening eerst dan als zodanig te aanvaarden wanneer beide partijen hun inschrijving doorhalen? Aldus bereikt men via een formalisering van de verzoening een zekere mate van objectivering en voorkomt men chicaneuze verweren als zoëven bedoeld.

Artikelen 818 en 827c Rv. Mede gezien de reeds eerder – nl. tijdens het op 28 januari 1971 gehouden mondeling overleg – besproken bezwaren inzake de termijn van beraad van artikel 155a Boek 1 B.W., vond de commissie het gewenst in de artikelen 818 en 827c Rv. een termijn op te nemen waarbinnen de rechter „dag en uur” moet bepalen: anders zou immers de rechter, al of niet bewust, een verkapte termijn van beraad kunnen stellen door zijn „dag en uur” naar de toekomst te verschuiven, hetgeen hij onbeperkt zou kunnen doen.

Artikel 820 Rv. De vraag is gerezen of dit artikel niet onnodig ingewikkeld is en of de hier voorgeschreven procesgang niet een veel te omslachtig karakter heeft. Vooralsnog leek het voorschrijven van een „nadere terechtzitting” alleen gewenst in de gevallen dat van een gegronde reden van verhindering blijkt. Voorts leek gewenst het – al of niet uitdrukkelijk – aanvaarden van de mogelijkheid dat reeds ten dage waarop van eis wordt gediend gedaagde door middel van een akte van non comparitie te kennen geeft dat hij niet zal verschijnen en dat dus zo'n „nadere terechtzitting” geen enkele zin heeft.

Ten slotte was nog het oog gevallen op een tweetal oneffenheden. In de eerste plaats zou op de volgens lid 1 bepaalde dag waarop de zaak na het houden van de comparitie weer ter rolle wordt uitgeroepen, een tot dan toe niet verschenen gedaagde alsnog kunnen verschijnen: de aan het slot van lid 1 voorkomende woorden „en waarop tegen hem verstek zal worden verleend” houden met deze mogelijkheid ten onrechte geen rekening en zouden bijv. moeten plaatsmaken voor de woorden „en waarop eventueel (nl.: zo hij niet alsnog bij procureur verschijnt) tegen hem verstek zal worden verleend”. In de tweede plaats lijkt het voorschrift van lid 2, dat de rechter een zonder procureur verschenen gedaagde op de

„noodzaak” van een procureur moet wijzen, in het verband waarin het staat – het gaat er slechts om dat een met het procesrecht onbekende gedaagde op de hoogte wordt gesteld van de verplichting tot procureurstelling – wat al te dwingend: kan men niet beter aldus formuleren dat in bedoeld geval de rechter gedaagde zo nodig, nl. als gedaagde verweer wenst te voeren, op de mogelijkheid en noodzakelijkheid van een procureur moet wijzen (in welk geval hij dag en uur bepaalt voor een nadere terechtzitting)?

Artikelen 821 en 827f Rv. Het is de commissie niet duidelijk geworden waarom de voor alle procedures geldende mogelijkheid tot het bevelen van een persoonlijke verschijning van beide partijen, zoals deze mogelijkheid in de artikelen 19 en 19a Rv. is neergelegd, in artikel 821 Rv. afzonderlijk moet worden benadrukt. Volgens haar luiden de artikelen 19 en 19a Rv. zó algemeen, dat binnen het verband van deze artikelen de rechter evenveel armslag heeft als bij het thans voorgestelde artikel 821 Rv. Zij zou daarom op schrapping willen aandrigen. Ook artikel 827f Rv. zou volgens haar volledig kunnen worden geschrapt.

Artikelen 825a en 827j Rv. Het leek de commissie wenselijk de hier bedoelde verzoekschriftprocedures reeds vóór de hoofdprocedure open te stellen. Vooral de mogelijkheid van gescheiden wonen (artt. 825b en 827k, telkens sub a Rv.) moet men ook vóór de eigenlijke procedure kunnen verwezenlijken, omdat samenwonende procespartijen juist over de voorlopige voorzieningen maar ook over de hoofdprocedure onenigheid kunnen krijgen en hierdoor een reeds begonnen scheidingsgeding ernstig kunnen vertroebelen of minstens vertragen. Daarom zou de commissie het wenselijk vinden de verzoekschriftprocedures van de onderhavige artikelen reeds vóór de scheidingsprocedure open te stellen en dus in zoverre bij het huidige recht (art. 816 e.v. Rv.) aan te sluiten, wat uiteraard niet wil zeggen dat de commissie ook het vereiste van voorafgaand verlof (art. 816 Rv.) zou willen handhaven.

Bij het vorenstaande zou een termijn gesteld moeten worden waarbinnen, op straffe van verval van verkregen voorzieningen, de scheidingsprocedure moet worden aangevangen (vgl. het huidige art. 821 lid 2 Rv.) omdat anders het gevaar dreigt van huwelijken die, al of niet in onderling overleg, met voorlopige voorzieningen worden uitgerust en verder slepend worden gehouden.

Artikelen 825b en 827k Rv. De commissie heeft zich afgevraagd of het de bedoeling is dat geldelijke voorzieningen ten behoeve van kinderen alleen dan mogelijk zijn, wanneer het om kinderen gaat die aan een alimentatiegerechtigde worden toevertrouwd (vgl. telkens sub c aan het slot). Stel dat geen van beide echtgenoten recht heeft op alimentatie en dat één van hen alle kinderen krijgt toegewezen: is dan voor deze kinderen een geldelijke voorziening uitgesloten? Of er is wel een alimentatiegerechtigde, maar alle kinderen worden aan de alimentatieplichtige toegewezen? Enz. De commissie vond een meer algemene regeling gewenst, opdat in alle gevallen de juiste voorzieningen mogelijk zijn. Zelf dacht zij aan een oplossing als volgt: 1) men voege sub b telkens iets toe in de trant van: „en bovendien bepalen het bedrag dat de andere echtgenoot voor de verzorging en opvoeding van elk der kinderen moet betalen;”, en 2) men zette sub c achter „andere echtgenoot” telkens een punt en schrappel de rest.

Artikelen 825d en 827m Rv. Een minderheid in de commissie was niet overtuigd, dat niet de telkens in lid 2 uitgesloten mogelijkheid van hoger beroep alsnog zou moeten worden ingevoerd. Waarom wordt hier van de algemene geldende regel van hoger beroep afgeweken? Vooral nog leek deze regel ook hier zinvol. De meerderheid kon daarentegen het ontwerp op dit punt onderschrijven.

Artikel 827a Rv. De commissie meende dat, nu de met het woord „voorts” beginnende slotpassus van dit artikel kennelijk

geen algemene gelding heeft doch uitsluitend op het even tevoren genoemde „verzoek tot ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed” betrekking heeft, dit woord „voorts” moet worden geschrapt: anders is men geneigd de uitzondering van bedoelde slotpassus behalve bij dat „verzoek tot ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed” óók nog bij het „verzoek tot echtscheiding” en bij het „verzoek tot scheiding van tafel en bed” (zie de aanhef van het artikel) aan te nemen, waarmee uiteraard de verwijzing in artikel 827g Rv. naar de mogelijkheid van artikel 164 Boek 1 B.W. volmaakt zinloos zou zijn geworden.

Artikel 827b Rv. Naar aanleiding van het laatste lid van dit artikel, met name de tweede helft daarvan, heeft de commissie zich afgevraagd of het feit dat hier naast de handtekening van de gemeenschappelijk optredende procureur óók nog de handtekening van een advocaat wordt verlangd, niet tot gevolg zal hebben dat men de onderhavige weg vermijdt en zijn toevlucht zoekt bij een verstekprocedure in het kader van de artikelen 815 e.v. Rv.

In dit verband zou de commissie gaarne van de Minister vernemen of door de woorden „deze (procureur)” en „de (advocaat)” de mogelijkheid van substitutie onverlet blijft. Zou dit niet het geval zijn, zouden m.a.w. de gemeenschappelijk optredende procureur en de advocaat van een der verzoekers steeds zelf moeten ondertekenen, dan zou ook dit de aantrekkelijkheid van de onderhavige procedure niet ten goede komen.

Artikel 827d Rv. Zekerheidshalve zou de commissie gaarne van de Minister vernemen of de in het eerste lid van dit artikel bedoelde „dag dat de behandeling aanvangt” dezelfde dag is als die welke volgens artikel 827c eerste lid Rv. door de rechter wordt bepaald.

De commissie heeft afschriften ontvangen van de brief van de sectie kinderrechtspraak van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak aan de Minister over het onderwerp: „De positie van de kinderen in het nieuwe echtscheidingsrecht”. Zij zou het op prijs stellen wanneer de Minister zijn zienswijze daaromtrent aan de commissie mededeelt.

Vertrouwende dat de Minister bereid zal zijn om vóór de aanvang van de openbare behandeling van dit wetsontwerp op het bovenstaande schriftelijk in te gaan, is de commissie van oordeel dat daarmee die behandeling voldoende zal zijn voorbereid.

Aldus vastgesteld 3 maart 1971.

HEROMA-MEILINK

DE VREEZE

KOK

AARDEN

ABMA

VAN DEN BERGH

VAN LEEUWEN

DIEPENHORST

WIEBENGA

VAN SCHAIK

GOUDSMIT

WIERENGA

HAARS

GEURTSSEN

SCHUITEMAKER

DETTMEIJER-LABBERTON.